

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any I.—TARRAGONA, 27 juliol de 1913.—Núm. 3.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Recordança

Han passat quatre anys. Curta es en veritat la distància que'ns separa dels aconteixements ocorreguts a Catalunya als darrers de juliol de 1909. Però també es cert que lo succeït de llavors ençà, ens mostra aquella data prou llunyana per a poder jutjar-la amb la fredor i la serenitat de l'historiador. Parlem-ne, doncs, sense por i sense prejudicis, alçant la mirada prou amunt per a no enllotar la ploma amb petiteses, ni perdre a l'ensempe la visió de la realitat.

Sotmoguda la nostra terra pel moviment de Solidaritat, l'ànima catalana havia vibrat com mai. La sembra dels ideals autonomistes i'l conreu dels sentiments patriòtics, coincidint amb l'implantació i primers efectes de l'oprobiosa Llei de Jurisdiccions, havien encès els cors. Obtinguda l'explèndida victòria de les eleccions de 1907, la representació parlamentària catalana, encara forta, encara unida sota'ls plecs d'una mateixa bandera, havia exigit la derogació *inmediata* de l'esmentada Llei, com a primera i principal satisfacció a la voluntat del poble. I Catalunya en l'Assemblea de Municipis i Diputacions celebrada a Barcelona a darrers de juny de 1908, ratificà amplement la seva confiança als Diputats a Corts i Senadors solidaris.

Era ben clar, no obstant, que d'aquella Assemblea, tant els que hi assistiren com els que de fóra seguien les seves deliberacions, ne tregueren l'impressió de que l'acció parlamentària no resoluria'l plet entaulat entre Catalunya i l'Estat, ni l'encarriolaria sisquera cap a solucions viables. I això era lo mateix que regoneixe l'ineficàcia del procediments legals posats en pràctica per a conseguir l'implantació del règim de llibertat, en la necessitat del qual coincidien tots els partits. La primera derrota de Solidaritat a les eleccions parcials de Barcelona al desembre de 1908, i la tasca dels elements solidaris a les Corts, vingueren a confirmar-ho.

Esclatà la guerra al Marroc. Els primers dolorosos desastres, renovaren l'esfereidor record de les campanyes col·lonials. L'imprevisió i l'aturdiment del govern se manifestà altre vegada amb vergonyosa cruessa. I en Maura, orgullós i inhàbil, mantingué tancat el Parlament i decretà l'embarc dels reservistes. No n'hi havia prou per a provocar la mes lògica i justificada protesta?

Digui's lo que's vulga, ningú hi hagué a Catalunya que deixés de sentir-la aquesta protesta. I quan prengué còs, quan se concretà en un acte ostensible, quan se acordà'l paro del treball i'l tancament de portes a Barcelona, fins quan, com a conseqüència d'aquests fets, surgiren i s'escamparen les primeres guspires revolucionaries, espontaniament s'hi associà tothom, l'obrer i'l capitalista, el comerciant i'l pagès, les ciutats i les viles. No ho hem d'amagar que hi havia arreu de la nostra terra una joventut decidida a tots els sacrificis per a implantar el nou règim que hauria salvat a Espanya i a Catalunya.

Vingué després lo que fatalment havia de venir. Els ideals eren sols al cor del poble. Els homes que l'havien de dirigir, ni estaven preparats ni sentiren en aquells moments la fermesa necessària per arribar a l'heroisme. S'havien passat el temps predicant l'Autonomia i la República, sense cuidar-se de preparar son adveniment.

Setmana tràgica per als uns, setmana gloriosa per als altres... No, no; setmana vergonyosa per a tots els que han esmerçat lo millor de la seva vida defensant els ideals nacionalistes i republicans. Per que'l desapropiar aquells moments solemniais, representa un retrocés immens, una pèrdua tal volta irreparable.

Patria i Llibertat

També nosaltres, per incrèduls que se'ns jutgi tenim el nostre *credo*, i en ell hi hem posat una fè i una confiança tan grosses, que's lo que'ns manté fermes en la propaganda dels nostres ideals.

A escampar-lo arreu hi esmersem totes les nostres energies, i per més que en moltes ocasions hem de repetir lo que ja hem dit tantes i tantes voltes, no'ns en cansem, car en la divulgació d'un credo polític hi ha sempre pasta nova per a definir, com en l'amor, que'ls enamorats, al desgranar quotidianament el seu rosari, sempre ho fan d'una manera diferenta.

El nostre *credo* quasi podria glosar-se en el lema *Patria i Llibertat*.

En el laconisme d'aquest lema hi ha, veritablement, glosats tots els nostres ideals en el sentit més ampli de la paraula.

Som patriotes de cor i per això lluitem sempre per a veure floreixent a la nostra patria. Som irreductibles enemics dels patrioters que sols deshonren la seva terra.

Tenim per a la nostra patria i per als compatriotes, totes les nostres atencions i estem disposats a quants sacrificis sien necessaris per a lograr el bé d'una i d'altres.

La patria es la mare, a la qui tots devem prestar nostra veneració més decidida.

En les nostres campanyes i en les converses i en totes ocasions, hem de remarcar-lo d'un modo ben especial el nostre patriotisme.

Fullejeu les planes de l'Historia i veurèu, tant en un com en altre ram del saber humà, que'ls grans homes sempre han tingut com a honor l'ésser fermes patriotes, i veurèu també com llurs patries, orgulloses d'haver sigut els respectius bressols, han sapigut perpetuar dignament llurs celebritats.

Som lliberals i volem la llibertat en tots els seus variats aspectes.

No podem concebir el pensament humà mancat de l'aspiració de ferse prevaldre en quantes ocasions cregui un deure l'imposar-se per la força de la raó.

Entenem que l'home lliure es el verdader home fort, i per arribar a ésser ben forts es per lo que desitjem la llibertat, de la que quasi podem dir que ni una trista engruna'n gaudim.

Enemics ara com sempre dels rutinariemes, que a res pràctic condueixen mentres no estiguin amenitzats per noves formes, volem una renovació veritat en tots els ordes de la vida, adaptant-nos a les modernes necessitats, amb la base d'una ferma llibertat que sia garantia de tots els nostres actes.

I amb la llibertat del pensament i amb la llibertat de l'home, es com podem treballar amb completa desinvoltura per la prosperitat de la nostra patria.

Repetim-ho altra volta en aquesta nota volandera: el nostre *credo* queda definit en el lema *Patria i Llibertat*.

Siguem, doncs, tant patriotes de cor com lliberals de debó.

La patria es ben digne d'ésser lliberada i la llibertat ha d'estar impregnada de pur patriotisme.

L'Espanya desgavellada

Poques vegades com ara, Espanya s'ha trovat en estat de tanta decadencia, degut a l'obra suïcida i destructora de la monarquia amb l'actual guerra que sosté al Marroc, guerra que'l poble no vol i de la que s'ha declarat enemic irreductible, com ho demostra

el molt crescut nombre de mitings que s'estàn celebrant continuament a les principals poblacions.

Segons deia un periòdic, en lo que va d'any, al Marroc, s'hi porten gastats més de 200 milions, paraules que s'ha apressat a desmentir tot seguit el Comte de Romanones observant que aquesta quantitat era exorbitant, però sense fixar-ne una d'aproximada.

I això prova que no deu estar gaire lluny de la certesa dita quantitat, gastada sense reportar cap profit, augmentant l'odi a nosaltres entre'ls marroquins i fent creixe'l nombre dels nostres combatents.

Per a rès ha servit el gastar tants milions i tantes vides, ja que no hem introduït cap mida civilitzadora que als marroquins els hi pugui semblar una garantia de pau i benestar i si presentar-nos-hi com a conqueridors brutals, amb instints selvatges, vessànics i inhumans com en les *razzies* que efectua la anomenada *partida de la porra*.

No es ja sols de l'oposició d'on surten determinades acusacions i denúncies dels pessims serveis sanitaris, de duanes i correspondència al Marroc, sinó que avui són els mateixos sostenedors del règim i del govern els qui, obligats per la gravetat dels fets, se n'han de fer ressó, motivant això el que hagi sigut expulsat de Tetuán el corresponsal d'*El Liberal*, Leopold Bejarano, per les dures veritats que va trasmetre i creient-se que, de continuar els corresponsals del *Heraldo de Madrid* i d'*El Imparcial* la seva campanya, ho seràn també.

I no son tampoc sols els periòdics monàrquics que l'emprenen contra la guerra, sino que ho fan altes personalitats essent per cert un General que ocupa un important càrrec al ministeri de la Guerra—segons diu un rotatiu madrileny—qui ha fet les següents manifestacions:

«Hi ha que desenganyar-se: el país no vol la guerra. No son ja els socialistes ni'ls elements de la disolta Conjunció; son totes les classes socials les que, deprimint l'ànim, sols veuen morts, ferits i malalts. Aquests, sobre tot, son el factor actual i digne de tenir en compte i que obliga a reposar constantment els efectius. Pot fer-se això indefinidament? El pols del país es perillós. El Govern se trova precisat, dintre l'estat del país, a rectificar la política de la guerra. Pot fer-ho el general Alfau? Si l'iniciativa de les operacions i'l seu desenrotlló van ésser obra seua, lògicament es dedueix que la rectificació portaria per endavant una dimissió irrevocable per part del general...»

Aquestes declaracions, per la qualitat de la persona que las ha fet, es creu que reflexen el pensament del ministre de la Guerra.

Bó es que comencin a regoneixe son erro els mateixos governants, perque així tal volta no continuaran burlant-se d'aquest país desgraciat que's va perdent per moments, la paciència del qual arribaria a acabar-se, segurament, de continuar la monarquia sa funesta actuació, donant una segona edició dels fets d'ara fa quatre anys, però amb resultats positius que llavors no's conseguiren.

PÓLUX.

Notes de l'extranger

Suïça es una de les Nacions on les lleis forestals i fluvials han produït millors resultats.

En les altes regions dels Alps se perderen fa molt temps grans extensions de terreny per haver tallat els boscos.

Les neus i aigües arrastraren la terra, quedant la roca nua.

Aquesta pèrdua i les catàstrofes produïdes per

les *avalanches* (grans masses de neu) que al devallar dels cims destrueixen els poblets de la muntanya si no troben bons boscos que les detinguin, van fer dictar lleis per protegir i replantar els boscos com també per encausar els torrents i rius.

En 1887, per vot popular, considerant que la qüestió tenia importància per a tots els Cantons s'acceptà que la Confederació—o sigui el Govern Central Suïç—tingués dret de vigilància sobre l'encausament de torrents i rius i la replantació i conservació dels boscos en tots els Cantons.

Resultat: avui dia prop d'una quinta part del territori Suïç està coberta de bons boscos que protegeixen els poblets de les *avalanches*, donen producte i normalitzen les pluges.

Les riuades fan rarament mal.
Aquest treball l'han fet els Cantons, no'l Govern Central, i ho han pogut fer perquè les contribucions totes recaudades en cada Cantó queden allí i no van rès al Centre. Ja sabem tots, que'l Govern Central Suïç te solament com ingressos el producte de les Aduanes, dels ferrocarrils i del Banc Nacional.

Hi ha molts anys que tenim a Espanya lleis forestals i fluvials que suposo excel·lents i un Còs d'Enginyers de Monts molt il·lustrat. Quin resultat?

Que les muntanyes queden nudes i pelades, i de temps en temps les riuades causen grans danys.

Les cullites se perden sovint per falta de pluja o moltes vegades quan plou ho fa massa fort—quan no pedrega i arrasa comarques.

Això ho devem al haver destruït els boscos y no haver encausat els torrents i rius.

Sols els Municipis i comarques mancomunades poden portar remei al gran mal; emprò es precis, no lleis, sino diners, i mentres no logrem el sistema suïç de que les contribucions quedin en els municipis i regions que les han pagat i que vagi al Centre sols una petita part per sostindre'ls serveis generals, no lograrem la reforestació que tant convé i l'encausament dels rius.

Fer lleis otorgant el dret de mancomunar-se i no deixar cobrar suficientes contribucions a las regions mancomunades de les que ara van al Centre, es com donar bones eines a un treballador i no donar-li sino'l menjar suficient per a que no's mori de fam.

Les guerres i'ls preparatius de guerres continuen.

L'embolic dels Balkans continua també. Les grans potencies se tenen por i no gosen intervir. El General Savoff que portà'ls Bulgars a la victòria, destituït. Els Rumans a les portes de Sofia. Els Turcs prenent de nou l'ofensiva. Se descobreix una forta conspiració a Polonia. Al Parlament Britànic demanen que's construeixin depressa més barcos de guerra. El Japó envia una nota als Estats Units sobre'l tracte que's dona als japonesos a California. Rússia i la Xina estan en desacord sobre Mongolia. Una gran corrent d'opinió impeleix els Estats Units a intervindre a Mexic: en altres paraules fer-se amos dels territoris fins al Canal de Panamà i més enllà. A Alemanya la llei militar, que li costa mil milions, es votada. A França el servei de 3 anys.

Hi ha materials suficientes i pera una conflagració general.

La por que's tenen detura el conflicte. Emprò els gastos de la Pau Armada augmenten.

Quant temps ho suportaran els pobles?

Car tot això recau damunt la classe menys privilegiada fent la vida cada dia més cara.

Sols el Socialisme pot acabar amb aquest estat de coses absurde i antiquat.

De la vila de l'Os

A no ésser la polsaguera aixecada per en Lluís Silvela a l'escriure quatre mots dels fàstics per a torvar el repós al comte de Romanones, Madrid seria avui una bassa (aixís i tot quasi ho és) d'oli, talment com *si las mujeres mandasen*.

Tancades les Corts, tot lo de política es com mort; el mateix saló de conferencies del Congrés, resta desert quasi tot el dia i la poca estona que hi ha alguna concurrència, no paga pas la pena d'estar-s'hi els *chicos* qui busquem informació.

Escepció feta d'en Cirici Ventalló que, tot espe-

rant un *pase de favor* que per anar a Sant Sebastià li prometé un diputat de la majoria a condició de que havia de bombar la disidencia, hi va cada dia a explicar als quatre Isidros que se l'escolten que de República Portuguesa encara no ni hi ha per vint-i-quatre hores, no's pod dir que hi hagi ni un concurrent asiduu. Fins han deixat d'anar-hi, aquells senyors que porten un clau al cap de vall del bastó.

Del projecte de Mancomunitats com del de derogació de la llei de Jurisdiccions, per aquí ningú s'en recordaria, sino fos que en Soriano o en Salvatella donen la *lata* tot el temps possible als *percebistes* de la majoria, clients de la *Maison Dorée*, establiment que, dit sia de pas, va de *capa caída* i haurà de plegar el ram si'ls catalans no's decideixen a enviar-hi un altra quarantena de diputats.

En Maura està disgustat en gran manera, per l'actitut d'alguns ex-ministres del seu partit. Encar que se de que's tracta, noestic autoritzat per dir quina es l'actitut dels aludits ex-ministres, pró si que persona de l'intimitat de don Antoni m'ha dit que puc afirmar en rodó que si ell veu debilitar-se la disciplina, única virtut i veritable fonament del partit conservador se n'anirà resolt a casa seva, allunyant-se per sempre, tal com ho feu fa pocs mesos, dels conservadors infidels i dels liberals que porten a nostra patria al caos i a la revolució, pels viarany infectes de la *colaboración sórdida*.

De l'assassinat d'en Jalón, del ministeri Cambó, de la guerra del Marroc i tantes altres desgracies pretèrites i futures com s'ha vingut parlant, avui ja no s'en fa cas.

Ara per lo que tremolen els ben enterats, els que tenen al pap dotzenes de secrets, es per la por de que'n García Prieto i son sogre's retirin de la política i s'en vagin a viure sossegadament a Barcelona, puig segons se diu de pública veu, sogre i gendre tenen ganas d'europèitzar-se.

Madrid-Juliol, 23-1913.

PROVINCIANO.

Trucs

La Canadiense... la Canadiense...; la Camamadiense, dic jo. No per rès, però jo'n dic la Camamadiense.

Aquelles llantietes o arcs voltaics de la Rambla, —de tot ne diuen arcs, ara—vaja que allò ni en temps de l'odiad i bescantat Gasòmetro, que es tot lo que's pot dir. Quan l'un s'acluca, l'altre fa pampellugues o li agafen tremolins, i si algún ni hi hà que's manté ferm, fa una cara com la meva, que sols de mirar-la ja paga.

A mi, la veritat, no'm fa rès; es a dir, per a mi i pel Sr. Soliano, millor que passi lo que passa, perquè aixís, estant a les fosques, tots son iguals, i essent tots iguals, encara que sigui per uns moments, no hi hà dubte que's compleix una part del meu programa minim ideal, que es la santa Igualtat. I pel Sr. Soliano també millor, no per lo de la igualtat, sino porque aixís pot fer lluir els seus robustos cartells adornant-los i enllumenant-los amb dos acetilens, convertint la seva parada en perpètua festa major de barri.

Però pels bons tarragonins, per qui la Rambla i la llúm ho es tot, ah! quines llengotes que li deuen fer a la Camamadiense en arribant a casa, i amb raó.

Igual que aquells esparpentos de transformadors que han construït a la via pública.

I ara? Per tot això ha vingut a descobrir-nos Mr. Pearson? Mirèu que es prou en aquet Tarragona; entre les garites de que parlem, el palau das Necesidades, la banyera dels afores de San Francesc, el monument als pobres martres, etc., (per acabar de cop), ja't dic jo que no sembla sino que aquí tothom tingui dret a pendre'ns el pèl i'l repèl amb rifades artístiques amb la més completa impunitat. Aquest Ajuntament... Aquest Sr. Arquitecte... Perque si jo fós Ajuntament diria *aixó, aixó i aixó*, i si fós Sr. Arquitecte procuraria fer-ho ben diferent de lo que ara's fa. Rès, que ho faria tal com dic.

Ja té raó, ja, *El Tarraconense*, al afirmar que aquest poble es parent de molt aprop del de la Xina (del de la Xina d'alguns anys enrera). Naturalment que, al dirho, ell no s'hi posa. Però té, mirèu lo que

son les coses; *El Ideal* que, al dir de *El Tarraconense* també forma part d'aquest poble xino, li hà descobert una planxa en lo del projecte Alasá, amb la que tothom hi ha rigut força.

Ademés, jo no se pas si aquet D. Prudenci s'ha tornat tonto o bé si'l fa.

Jo crec que'l fà'l tonto, car, per lo que veig, per conservar la mena d'amistats que ell cultiva, es lo que va millor, fer-lo. No diuen aquestes encara, després del darrer discurs, que D. Prudenci es allà on era?

Si, es allà on era; sempre ha sigut igual, sino que en lloc d'aquelles frases plenes de violencies, d'extermi, de *matad* i *morid*, avui son paraules pacifistes, recomenant cordura les que surten de la seva boca; que en comptes d'aquelles prèdiques rebels a que'ns tenia acostumats, en les que proclamava la patria universal com única verdadera, avui escoltèm astorats les seves oracions ensalzant a la patria espanyola i mostrant acatament a les lleis escrites. Aquella mateixa mà que en dies de propaganda empunyava la teia incendiaria, avui flameja el codi de justicia militar.

Pobre Suïç de la guarda del Vaticà, si en Lerroux l'arriba a tenir baix el seu mando! L'ase'm flic si li valia l'anti-crist, ni l'intercesió del Pare sant. Pim, pim i pim.

Quín Joao Franco hauria fet aquet home!

La portada d'aigües

Es aquest un assumpto de tanta trascendencia que hauriem preferit parlar-ne quan l'Ajuntament hagués anunciat orientacions definides i documentades, puig que es elemental per a jutjar, coneixe per endavant els propòsits que animen a la majoria de regidors. Però al veure la gran extensió que alguns periòdics dediquen a n'aquest afer, ens creiem en el deure d'exposar, per avui, unes senzilles consideracions, sens perjudici de tornar-hi quan se fassi necessari.

Si tots els problemes per insignificants que sien, que afecten al Municipi, apassionen, no cal dir lo que ha de succeir aquí tractant-se de la portada d'aigües que fa tants i tants anys tenim plantejada. Preocupacions, prejudicis i fins egoismes s'hi barrejaran sempre, i qualsevulga solució que s'adopti promourà polèmiques i discussions més o menys vives.

Per això nosaltres que, quan del bé general de la ciutat se tracta, hem prescindit i seguirem prescindint de tota mira interessada, no'ns cansarem de predicar calma i reflexió, fent per endavant la declaració de que, seguint els dictats de nostra conciencia, ens posarem al costat de l'Ajuntament si creiem de bona fè que 'ls projectes que'ns presenta son beneficiosos, defensat-los amb totes les nostres forces, així com els combatrem amb la mateixa enteresa si'ls considerem perjudicials o proposarem aquelles modificacions que'ns semblin mes convenientes per a conseguir la finalitat que's persegueix.

Sembla que es certa la troballa d'un gros caudal d'aigua en el llit del riu Francolí. Per a demostrar la seva importancia d'una manera que no deixi lloc a dubtes, l'Ajuntament ha acordat procedir a l'elevació de 3.000 plomes durant quinze dies mitjansant un gasto total de 4.000 pessetes.

S'ha fet analitzar l'aigua per persona competent, i segons el detall de l'anàlisi publicat per la premsa diària, l'aigua resulta puríssima baix el punt de vista bacteriològic, no essent tant satisfactori en lo que afecta a la seva composició química, puig que la cantitat de sulfats i de magnesia es superior en set vegades i mitja i dos i mitja, respectivament, del limit que com a màxim fixa el R. D. den Lacierva de 22 de Deseembre de 1908.

D'aquest anàlisi, mentres uns ne dedueixen que l'aigua es prou bona pera tots els usos i fins pretenen barrejarla amb la que avui abasteix a la població, altres sostenen que s'ha d'excloure de tot lo que fassi referencia al menjar i al beure. Es, doncs, necessari aclarir aquesta qüestió importantíssima i quan mes aviat millor, per a evitar el perill dels estats d'opinió boirosos o fundats en recels.

Fóra convenient, en primer terme, que l'Ajuntament—si es que està en el seu ànim emprar l'aigua per a tots els usos—ordenés la pràctica de nous anàlisis, donant al poble explicacions ben clares i

expressives, suscrites per persones autoritzades, de lo que signifiquen aquests excessos de sals, per a que tothom s'apiga ben bé quins són i fins on poden arribar els perjudicis que's puguin causar.

Si pel contrari, l'Ajuntament no creu que l'aigua s'hagi de donar per a tots els usos,—en qual cas s'hauria d'anar a la doble canalització—també creiem deu dir-se concretament i presentar el projecte amb el corresponent estudi d'ingressos i gastos, amb lo qual se podria raonar i discutir amb complet coneixement de causa.

Con indicavem al començament, creiem es encara aviat per a embrancar-nos en discussions. Però com aquet es un problema que no pot ésser d'un partit ni d'una classe determinada i afecta a tots per igual, des d'avui obrim tribuna lliure en aquestes columnes, per a publicar els escrits que se'ns envïin—i que creiem dignes de l'inserció—per així, en cas necessari, del recull de les veus del poble i dels intents de l'Ajuntament, formar la nostra opinió i exposar-la lleal i honradament en benefici de la ciutat.

Les noves termes

Com calia que fós per a que poguéssim dir arrèu i amb veu alta que Tarragona progressa, a l'entrar a l'estiu s'ha inaugurat en nostra ciutat un servei d'higiene que per ells l'haurien volgut els romans vanitosos (q. e. p. d.)

Se tracta d'un establiment de banys deliciós que'l dia que'l públic s'hi dongui, adeu Miracle, Rabassada, Cossis i Platges-llargues: s'haurà d'establir innumerables sucursals, i a totes hi haurà qua, com a la font de devant de cà'l Boira.

No sé de quina festa privilegiada haurà sortit la pensada genial; però lo cert es que la banyera establerta a la Carretera de Castelló, davant de la Cooperativa dels pagesos, tot el dia està plena de xiquets del barri, que s'hi renten els peus, les mans i la cara amb la major alegria.

Per més comoditat de la parroquia, a cada angle s'hi ha posat un pujador, que ni fet d'encàrrec. ¡Com se n'aprofiten els mes petits!

Tots els forasters s'hi encanten al veure l'estètic edifici ¡Que's bonic! i al mig del pas, aneu-hi per on volguèu; com una Mare de Deu que hi hà al meu poble, que pòsa't del costat que vulguis, sempre't mira...

¡Llàstima que l'arquitecte s'oblidà de que per als establiments de banys se necessita abundancia d'aigua, i ha deixat que'ls veïns li portessin a galledes!

De tota manera, trobant molt lloable la pensada, vull notar un *pero*, que es una petita deficiencia: La poca aigua que'ls veïns hi porten a galledes, els animals que, tirant carro, passen per allí, se la beuen; i això s'hauria d'evitar.

Mes ara se m'ocorre un dubte: pot ser no ho es una banyera; pot ser sigui un abeurador..!

Consti que va bé per tot; fins per rentar verdures. Triple felicitació a l'autor, digne d'ésser monumental. Veritablement ja per això sol mereix bé de la Patria.

Vida obrera

Proba palesa del notable increment del nostre tràfec mercantil, la constitueix la manca de braços que molts dies se deixa sentir en les operacions de càrrega i descàrrega del Port.

El dijous últim, que hi havia anclats fins a 10 vapors, ens consta que més d'una casa no pogué atendre'ls seus compromisos, per no trobar un home en vaga.

Aquesta setmana s'esperen tres vapors amb càrregament complet de carbó per a distintes cases de la plaça, lo que farà que'l moviment del Port encara augmenti.

Donem aquestes noves amb el goig que es de suposar, encara que dolent-nos moltíssim que, ara que la feina es abundosa, hi hagi tanta escassetat de jornaleros, i també que'l Port resti brut i abandonat com mai.

Ben aviat se celebrarà una reunió al local de la Federació Obrera d'aquesta ciutat, al objecte d'orga-

nitzar en societat de resistencia a les obreres sastresses de la localitat.

La reunió serà convocada per la Societat de fadrins sastres.

Segons llegim, la Junta directiva de la Societat d'obres Escombrers, està estudiant alguns assumptos de moltíssima importancia per a beneficiar als seus associats.

Fa uns setze mesos que'ls esmentats obrers van conseguir, no sense grans esforços, la reorganització de la seva societat de resistencia, i desseguida, o al cap de poc temps, van obtenir dels patrons, sense lluita, un augment en tota classe d'escombres de deu centims de pesseta per dotzena.

Han continuat reunint-se durant la setmana a la Cambra de Comers, les comissions designades per l'Associació Patronal i la Societat de Peons i Carreters per a convenir unes bases regulant el treball i preus de jornals.

Sembla que, en principi, s'ha arribat a un acord en lo referent a carreters, moços i peons de magatzems de ví, descàrregues de carbó, blat, bacallà, sofre, sal, fusta, ciment i cals, al moll i als magatzems.

Hi ha pendents encara la qüestió del treball de les colles, la fetxa que començaran a regir les noves tarifes, qui s'encarregarà de fer la senyal del començament i acabament del treball i algunes altres, coses que, a anar molt depressa, entretindran encara tota la setmana entrant.

Les impresions no poden ésser més satisfactories, i lo mateix obrers que patrons esperen que s'arribarà a una bona avinença, garantia ferma d'una gran tranquil·litat durant molts anys.

Notes de l'Orfeo

En Josep Sentís

Tenim entre nosaltres a l'amie Sentís, al valent i esforçat jove-home qui va sapiguer pendre'l vol tot just les ales se movien amb força i'l cap tenia prou direcció. El seu vol fou el d'un brau, el d'un temerari—oh! dolça temeritat de la joventut valenta—i prè del martiri i'l torment del qui lluita ans de la florida per una bella causa, d'uns anys que sojorna a París, la lluminosa capital de l'Europa florentina, on en Sentís hi román pianista, esdevingut, a la fi, home d'art musical.

El dimars d'aquesta setmana, en ocasió d'un dinar que uns amics li vam donar, tinguérem la joia d'abraçar-lo i de bescanviar amb ell emocions i notes d'art a qual més agradosa i més encisadora.

Un dinar de joventut. Recular uns anys dels que ara pesan massa monòtons, i a volar també un poc, encara que tinguem les ales lligades, mes no pas l'esperit, ni'l cor, ni la voluntat.

A volar, tot dinant; vet-aquí la visió. Vam escoltar devots a n'en Sentís parlant de música, de sos projectes, de sos anhels, de sa vida económica resolta a París—bell problema, que té tots els encisos d'un poema; el de les golfes i soterranis del París gris!—; de l'ahir fosc, de l'avui placèvol, del demà inquiet, i, no finalment, sinó amb preferència, de l'Orfeo nostre, de l'Orfeo que en Sentís va empeltar a la ciutat, donant-li tot quant tenia llavors per a donar: foc de joventut, de patriotisme catalanesc, i energies prou fortes per a que no's desarrelés mai per mai.

l's va cumplint la gojosa profecia.

Ens conta, llampeguejant els ulls d'enamorament, com fa un temps, en ocasió de l'estada de la famosa Capella Russa a París—la precursora de l'Orfeo Català—en Sentís tocava en un aristocràtic palau d'una no menys aristocràtica familia russa, i els cantaires de la Capella se van redonar a l'entorn del piano, per a oír, corpriosos i emocionats de joia, unes tocadetes de cançons populars catalanes, ensemps que una que altre sardana. I, es clar, era forçós que succeís així. Els cantaires russos van jutgar genèricament:—Oh, bella, molt bella, la música de l'Espanya!... Més, calia observar—sempre es bó observar—i en Sentís va tenir de dir-los:—Ço es música d'una regió d'Espanya, Catalunya, la meva patria, com Paderewski va tenir d'observar a l'Alexandre II Emperador de totes les Russies, que ell era polac. En Sentís va tocar després unes *seguidilles* i unes *malaguenyes*, per a ajudar-los a fer la destria musical.

Els rossinyols de la Rússia van distingir be'ls aires, i retornant a les cançons catalanes van sentir un fred d'anyorança, i dels llabís de quasi tots ells va sortir un mot sagrat: Polònia.

Heus-aquí un petit curs de nacionalisme dit per la música i frec a frec un català-tarragoní d'uns russos molts d'ells polacs.

L'Orfeo li té robat sos amors i voldria saber-lo mes ben honorar. L'ha honorat prou, i aviat l'Orfeo honorarà a n'ell posant en assaig una composició seva, lletra de l'excelent poeta català resident a París, en J. Perez Jorba, prou conegut en el nostre mon literari, denominada *La primavera torna*, i que es tota ella una filigrana. Tenim també les millors referencies en respecte a la música, la que en Sentís va dedicar al Sr. D. Josep Ventosa i Marqués.

En Sentís demà retorna a la capital de França. Bon viatge i que aviat el poguem tornar a abraçar i aplaudir, car quan torni, ens deixarà saborejar son art pianistic i coneix algunes de les seves joves obres musicals. Així ens ho va prometre i així ho esperem frisosos.

X.

Noves

No podem menys de sentir-nos afalagats per la cordialissima acullida que'ns han dispensat els nostres estimats confreres locals *Tarragona Federal* i *La Veu de Tarragona*.

Segurs estem de no mereixe les alabances que'ns dediquen; però respiren les seves paraules tan sincer afecte i estan inspirades en una tan gran benevolença, que'ns obliguen a eterna gratitud.

Mercès, bons amics, i compteu sempre amb les pobres forces d'aquest modestísim Còs de Redacció, per a tot lo que pugui contribuir a l'enlairament dels nobles ideals que'ns son comuns, i al progrés de la nostra estimada Tarragona.

El Comitè de l'Agrupació Socialista d'aquesta ciutat, ens ha dirigit atent ofici convidant-nos al miting de propaganda socialista que's celebrarà aquest mati, a les 10, en el local del «Salón Moderno», i que promet revestir molta importancia.

Faràn us de la paraula, entre altres oradors, en Fabra Ribas, del Grupo Socialista espanyol de París, i D.ª Virginia González, del Grupo femení socialista de Madrid.

Agraïm la finesa i prometem la nostra asistencia.

Se troba quasi totalment restablert de la malaltia sufrerta darrerament, nostre estimat amic i company en Francesc Potau.

Excusem dir amb la satisfacció que donem la nova.

La quasi totalitat dels periòdics locals s'han quedat de que no s'hagi procedit a la recomposició del rellotge de Sant Joan, que resulta de tanta utilitat pels veïns del Port.

Es molt estrany que apart les solucions definitives que s'adoptin, no's procuri subsanar interinament tal deficiencia.

Per al dia 29 del present mes està convocada en aquesta ciutat una assamblea d'alcaldes a fi de tractar de la qüestió de l'arrendament del contingent provincial.

El passat diumenge contragueren matrimoni la simpàtica senyoreta N'ignacieta Cavallé i Franquet, germana del nostre benvolgut amic particular D. Ramon, i'l distingit jove D. Francesc Paris Cabré.

Ens plau enviar l'enhorabona a les families dels contraïents i desitjar a n'aquests llarga vida plena de felicitats.

Hem rebut un articlet que sotscriu *Un del Gremi* a qui preguem vulga passar per aquesta Redacció a fi de donar-se a coneix i procedir a la publicació del treball.

No cal dir que reservarem el nom si axí convé a l'interessat.

La Diputació ha obert dos concursos per a proveir les plaçes de Director i practicant-barber de la Casa provincial de Beneficencia, i hem vist amb gran satisfacció que's fa constar en les bases que, en igualtat de circumstancies seràn preferits els que poseïxin l'idioma català.

Molt bé per la Diputació, i en particular per son President nostre estimat amic En Josep Mestres i Miquel.

Confoome anunciarem ha arribat n'aquesta ciutat procedent de Mèxic, nostre estimat paisà en Pere Granada, acompanyat de ses distingides esposa i filla.

Benvinguts. En Marian de Càrcer, concessionari del tramvia de Reus a Tarragona, ha fet cessió d'aquest a la *Compañía de caminos de hierro, saltos y minas de Catalunya*, haventse firmat l'oportuna escriptura i fet ademés el dipòsit de 74.000 pessetes.

Per excés d'original ens veiem obligats a retirar bon nombre de treballs que teniem preparats per al present número.

IBARRA Y C.^a S. en C. - SEVILLA

LINIA REGULAR DE GRANS VAPORS

Tots els dijous sortida fixa del port de Tarragona per a València, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Cádiz (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía, Carril, Coruña, Ferrol, Avilés, Santander, Bilbao, Pasages i San Sebastián.—Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya amb escales a València, Alacant, Málaga, Sevilla, Vigo, Coruña, Santander i Bilbao, empleant solsament **catorze dies** en el viatge.—S'expedeix coneixement directe per a Luarca i Sant Esteva Pravia amb traspòrt al vapor **Luarca núm. 3** y per a Dunkerque als vapors de la Companyia Francesa **Denain & d'Anzin**.

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca.—Unic servei fíxo i setmanal per a Cete i Marsella tots els divendres.

PRÓCSIMES SORTIDES

PER A LA COSTA D'ESPANYA

Juliol	31	"Cabo Roca"
Agost	7	"Cabo Nao"
"	14	"Cabo San Martín"
"	21	"Cabo San Vicente"
"	28	"Cabo Toriñana"

PER A CETTE I MARSELLA

Agost	1	"Cabo San Martín"
"	8	"Cabo San Vicente"
"	15	"Cabo Toriñana"
"	22	"Cabo Peñas"
"	29	"Cabo Corona"

Per a més informes, a son consignatari EN MARIAN PERES, carrer Real, 32.-Telefon 45

Societat de socors mutuels

TARRAGONA I SA PROVINCIA

dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
Inscripta en el Govern Civil i en la Comissaria general de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **Dr. Rabadá**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA Y CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts, electroterapia i anàlisis micro-químico d'orina i productes patològics.—Sero Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606

Baix la direcció del Dr. Rabadá

Ex intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7.—Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit.—Per a'ls pobres, franca, dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal.—TARRAGONA

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

Rambla de Sant Joan, 52

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamans.
Escribanies, Plumes Stilogràfiques, pesa-cartes, copiadors, etc.

Gran novetat en pitja-papers amb rellotje veritat.
Postals de totes menes i albums per a les meteixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

Fabricació especial

de sabó de moltes classes
d'oli d'oliiva i de coco

J. Monserrat

Gobernador Gonzalez, 16 i 18

MAGATZEM DE FERRETERIA FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes.—Objectes per a regalos.—Articles per a magatzems de vins i olis

Maciá Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9

EMULSIÓ NADAL

Unica amb 80 per 100 oli de fetge de bacallá, tot assimilable.

Reconstituent per a nents, vells i convalescents.—Recomenat en l'embrás, lactancia, clorosis, escrófules, raquitisme, tísis, tos crónica i catarros bronquials, etc.

Aixarop Hipofosfít Nadal Amb neurostina y format de sosa (fosfor orgánic).

Contra l'anemia cerebral, enfermetats medulars, astenia muscular, per a activar la digestió i deturar la caducitat orgánica.

Medalla d'or en l'Exposició Hispano-Francesa de Saragossa

MOSTELLE (RAIMOST)

SUC DE RAIMS SENSE ALCOOL

The Grape Juice C.^o L.^a

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic.

Un exelent refresc

El millor aliment en les malalties i convalescencia.

Se ven per tot arrèu